

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamus teemadel „Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Euroopa puhta õhu programm””

COM(2013) 918 final,

„Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv teatavate õhusaasteainete riiklike heitkoguste vähendamise ning direktiivi 2003/35/EÜ muutmise kohta”

COM(2013) 920 final – 2013/0443 (COD),

„Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv teatavate keskmise võimsusega põletusseadmetest õhku eralduvate saasteainete heite piiramise kohta”

COM(2013) 919 final – 2013/0442 (COD),

„Ettepanek: nõukogu otsus, millega kiidetakse heaks 1979. aasta piiriülese õhusaaste kauglevi konventsiooni 1999. aasta protokolli (hapestumise, eutrofeerumise ja troposfääriosooni vähendamise kohta) muutmine”

COM(2013) 917 final

(2014/C 451/22)

Raportöör: **Antonello Pezzini**

13. jaanuaril 2014 otsustas Euroopa Parlament, 15. jaanuaril 2014 nõukogu ja 18. detsembril 2013 Euroopa Komisjon konsulteerida Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteega vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklitele 192 ja 304 järgmises küsimuses:

„Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Euroopa puhta õhu programm””

COM(2013) 918 final,

„Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv teatavate õhusaasteainete riiklike heitkoguste vähendamise ning direktiivi 2003/35/EÜ muutmise kohta”

COM(2013) 920 final – 2013/0443 (COD),

„Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv teatavate keskmise võimsusega põletusseadmetest õhku eralduvate saasteainete heite piiramise kohta”

COM(2013) 919 final – 2013/0442 (COD),

„Ettepanek: nõukogu otsus, millega kiidetakse heaks 1979. aasta piiriülese õhusaaste kauglevi konventsiooni 1999. aasta protokolli (hapestumise, eutrofeerumise ja troposfääriosooni vähendamise kohta) muutmine”

COM(2013) 917 final.

Asjaomase töö ettevalmistamise eest vastutav põllumajanduse, maaelu arengu ja keskkonna sektsioon võttis arvamuse vastu 19. juunil.

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee võttis täiskogu 500. istungjärgul 9.-10. juulil (10. juuli istungil) vastu järgmise arvamuse. Poolt hääletas 82, vastu hääletas 1, erapooletuid ei olnud.

1. Järeldused ja soovitused

1.1 Komitee rõhutab vajadust tagada tervislik keskkond ja suurepärase kvaliteediga puhas õhk, mis on põhitingimus kõigi Euroopa kodanike isikliku ja tööalase heaolu kindlustamisel, ning tunneb kahetsust selle üle, et Euroopa jaoks nii olulist küsimust ei ole enam piisavalt rõhutatud ELi ja liikmesriikide poliitilistes tegevuskavades.

1.2 Komitee kutsub uut parlamenti, uut komisjoni ja nõukogu üles seadma tervisliku ja puhta atmosfääri kaitse ELi institutsioonide tulevaste tähtsaimate poliitiliste prioriteetide hulka, kaasates täiel määral sotsiaalpartnerid ja organiseeritud kodanikuühiskonna.

1.3 Komitee leiab, et õhusaaste kujutab endast üht suurimat ohtu inimtervisele ja keskkonnale, tekitades tõsiseid probleeme, mis seonduvad hingamisteede, enneaegse surma, eutrofeerumise ja ökosüsteemide halvenemisega, ning tunneb heameelt komisjoni algatuse üle käivitada uus programm „Clean Air”, vähendamaks oodatava eluea lühenemise perspektiivi ELis 8,5 kuult 2005. aastal 4,1 kuule 2030. aastal, võites sellega 180 miljonit eluaastat ja 200 000 km² bioloogilise mitmekesisuse jaoks.

1.3.1 Komitee on veendunud, et säästvamale majandusele ülemineku innustamiseks Euroopas oleks 2030. aastaks vaja seada eesmärk, tagades ettevõtetele ja investoritele keskpikas perspektiivis neile vajaliku kindlama väljavaate.

1.4 Komitee arvates on vajalik kiirendada nende Euro 6 piirnormide rakendamist kergete diiselmootorite lämmastikoksiidi heitele, mis on mõõdetud tegelikkusele vastavates sõidutingimustes, ning kahetaktiliste mootorite asendamise üksikasju käsitlevate eeskirjade rakendamist, kuna komitee kahtleb selles, et selliste meetmete rakendamisel on võimalik saavutada soovitud tulemusi juba 2020. aastaks.

1.5 Komitee ühineb komisjoni lõppeesmärgiga, mida on väljendatud nii programmis „Puhas õhk Euroopale” kui ka kliima- ja energiapoliitika raamistikus ajavahemikuks 2020–2030 ning mille kohaselt tuleb 2030. aasta heidete künnisväärtus seada 70 %-le erinevuste vähendamise (*gap closure*) raames, mis ilmneb praegu kehtiva viitenormi ja heite maksimaalse vähendamise vahel.

1.6 Sellise tulemuse saavutamiseks, mida kõik asjaomased sidusrühmad peavad kohandama, peab komitee vajalikuks järgmiste sihipäraste meetmete rakendamist:

- 2020. aastaks metaaniheite ning 2020., 2025. ja 2030. aastaks elavhõbedaheite vähendamise kohustuste kaasamine;
- rangemad heite piirnormid keskmise võimsusega põletusseadmetele;
- tööstusheidete direktiivi valikulistest eranditest keeldumine, juhul kui need kujutavad endast konkreetset terviseohtu;
- erimeetmed lämmastikoksiidi ja metaani vähendamiseks põllumajandussektoris;
- rangemad meetmed transpordiheidete jaoks, sealhulgas tegelikkusel põhinevad mõõtmissüsteemid ja sellega seonduvate testide läbiviimine 2014. aastal Euro 6 piirnormide kehtestamisel;
- Rahvusvahelise Mereorganisatsiooni (IMO) standardite järjekindel rakendamine laevade NO_x ja SO₂ heitele hiljemalt 2016. aastal vastavalt 2008. aasta kokkuleppele kõigi Euroopa merealade kohta heite kontrolli piirkondadena;
- meetmed rangemate piirnormide kehtestamiseks tahketele osakestele uute kodumasinade puhul;
- keskkonnahoidlike masinate ja ettevõtete kavandamine ja projekteerimine;
- toodete olulusringi täielik ärakasutamine – olulusringi hindamine (*life cycle assessment* – LCA);

- prognoositavus keskpikas ja pikas perspektiivis ning kattuvate sekkumismeetmete vältimine;
- tarbijate, töötajate ja noorte haridusele ja koolitusele tervisliku tootmis-, puhke- ja elukeskkonna arendamine;
- teadus- ja uuendustegevuse edendamine uuenduslike turulahenduste (parim võimalik tehnika (*best available techniques* – BAT) abil, säästva majanduskasvu ning tervisesõbralike ja kestvate töökohtade loomine;
- keskkonnasäästlikkuse poliitikameetmete rahvusvaheline mõõde;
- nende uute strateegiate ning teiste ELi poliitikate ja eesmärkide sidususe tagamine.

1.7 Komitee nõustub täielikult vajadusega kaasata ELi õigusaktidesse muudatused, mis on tehtud 1979. aasta piiriülese õhusaaste kauglevi konventsiooni protokollis.

1.8 Kuigi heite riiklike ülemmäärasid käsitleva direktiivi kvaliteedieesmärgi pikas perspektiivis ei seata kahtluse alla, ei saa komitee nõustuda sellega, et 2025. aasta eesmärgid ei ole siduvad, mis tagaks nende täitmise täies ulatuses.

1.9 Komitee rõhutab vajadust kaasata piirkondlike poliitikameetmete hulka tervisliku ja puhta õhu säilitamine, kuna on selge, et kogunenud õhusaaste kõrge taseme ning piirkondade eriliste ilmastikutingimuste tõttu on õhukvaliteedi juhtimine võimalik üksnes siis, kui seda toetavad heite vähendamise ELi poliitikameetmed.

1.10 Vajalik on riikide valitsuste ja kohalike omavalitsuste jätkuv pühendumine selliste konkreetsete sekkumismeetmete kavandamisele, mille eesmärk on kahjulike heidete vähendamine tänu eelnevalt koostatud üksikasjalikele piirkondlikele õhukvaliteedi parandamise kavadele, pöörates seejuures erilist tähelepanu järgmistele sektoritele: tootmis-, põllumajandus-, teenindus- ja erasektor, elektri tootmine ja jaotamine. Komisjon peaks edastama selge sõnumi sekkumismeetmete tõhusa rakendamise kohta ning kohaldama kiirelt ja otsustavalt meetmeid liikmesriikidele, kes neid ei rakenda. Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee tunnustab siiski, et mitmed liikmesriigid on juba teinud samme õiges suunas.

1.11 Tuleks rakendada meetmeid kutseorganisatsioonide, organiseeritud kodanikuühiskonna, valitsusväliste organisatsioonide, teenindussektori, kõigi tasandite koolitus- ja teaduskeskuste kaasamiseks, et saavutada õhukvaliteedi parandamise eesmärk, mis on hädavajalik ökosüsteemi ja kodanike heaolu jaoks.

1.12 Komitee kordab veendunult vajadust taaskäivitada Euroopa majanduse jätkusuutlik areng, eelistades seejuures ELi kodanike töö, tervise ja elu kvaliteeti ning keskkonnakaitset tihedas seoses kõigi teiste strateegia „Euroopa 2020” poliitiliste prioriteetide ja globaalse üleminekustrateegiaga üleilmse tasakaalu saavutamiseks, mis põhineb kvalitatiivsel majanduskasvul, mis aitab kõrvaldada vaesust ja sotsiaalset ebavõrdsust, säilitades samas loodusvarusid tulevastele põlvetele.

2. Sissejuhatus

2.1 Õhusaaste kujutab endast suurt ohtu inimtervisele ja keskkonnale, tekitades lämmastiku ja happeliste ainete sadestumise tagajärjel tõsiseid probleeme, sh hingamisteede haigused, enneaegne surm, eutrofeerumine ja ökosüsteemide halvenemine, mis on vaid mõned selle kohaliku ja piiriülese tasandi probleemi tagajärjedest.

2.2 Viimastel aastakümnetel on ELi ja rahvusvahelise kogukonna rakendatud poliitikameetmed juba saavutanud edu, piirates õhusaastet, sh vääveldioksiidi heidet, mis põhjustab happevihmasid ning mida on juba vähendatud enam kui 80 % võrra.

2.3 Vaatamata neile edusammudele on ELil veel palju teha, et saavutada õhukvaliteedi parandamise pikaajalist eesmärki, et vähendada kahjutegureid inimtervisele ja keskkonnale, peenosakesi ja troposfääriosooni, mis tekitavad jätkuvalt tõsiseid probleeme, põhjustades komisjoni ⁽¹⁾ hinnangul 406 000 surmajuhtumit aastas.

⁽¹⁾ Vt COM(2013) 918 final.

2.4 Peenosakesed ja eelkõige osoon kujutavad endast tõsist ohtu tervisele: nende ainete seonduvaid ohutusnorme tõhustatakse korrapäraselt.

2.5 Komisjoni hinnangul ulatub õhusaastest tulenevate tervishoiukulude kogusumma aastas 330–940 miljardi euron, samal ajal kui 2030. aastaks seatud eesmärgid võiksid luua kasumit 44–140 miljardi euro ulatuses.

2.6 Komisjoni andmetel olevat õhusaaste põhjustanud 2010. aastal ELis sadu tuhandeid enneaegseid surmajuhtumeid, saastades kahte kolmandikku mullapinnast: selle põhjuseks on heited.

2.7 Euroopa kodanike tervise seisukohast tähendab see üle 4 miljardi euro ulatuses tervishoiukulusid ning 100 miljonit kaotatud tööpäeva.

2.8 Rahvusvahelisel tasandil otsustas USA 2012. aasta detsembris vaadata läbi õhukvaliteedi iga-aastased standardid, kehtestades peentolmu piirtasemeks 12 mikrogrammi kuupmeetri kohta, mis on palju madalam praegu ELis kehtivast piirtasemest, milleks on 25 mikrogrammi kuupmeetri kohta, samal ajal kui Hiinas otsustas valitsus investeerida õhukvaliteedi kontrolli üksnes Pekingi piirkonnas 160 miljardit eurot järgmise viie aasta jooksul. Seega ei pea EL sammu rahvusvahelisel tasandil võetud meetmetega.

3. Üldised märkused

3.1 Komitee kiidab heaks õhukvaliteedi olulise parandamise üldeesmärgi, minnes üle vähese CO₂-heitega majandusele, pidades siinjuures silmas nii inimeste tervist ja keskkonnakaitset, mis on ära toodud õhusaastet käsitlevas temaatilises strateegias 2005. aastast ja mille komisjon üle vaatas programmis „Puhas õhk Euroopale”.

3.2 Juba algusest peale määrati liikmesriikide heitkoguste vähendamise eesmärgid eri keskkonnatingimustest tuleneva kulutõhususe alusel. Heite vähendamise nõue on liikmesriigiti erinev, vastavalt põhimõttele „diferentseeritud lähenemisviis ühtlustatud taseme asemel”.

3.2.1 Arvestades õhusaaste tekitatud kahju inimeste tervisele ja elukvaliteedile ning ökosüsteemile, väljendab komitee muret selle üle, et õhukvaliteet ei ole enam piisavalt tähtis küsimus Euroopa ja riikliku tasandi poliitilises tegevuskavas, ning peab säästvamale majandusele ülemineku innustamiseks Euroopas vajalikuks seada 2030. aastaks eesmärk koos keskpika perspektiiviga, mis on vajalik ettevõtetele ja investoritele.

3.3 **Õhusaastet käsitleva strateegia läbivaatamise** eesmärk on peatada praegune olemasolevate kvaliteedistandardite rikkumine ning tagada nende täielik järgimine hiljemalt 2020. aastast alates, vähendades nende Euro 6 piirmäärade rakendamise abil kergete diiselmootorite NO_x heitkoguseid, mille mõõtmisel lähtutakse tegelikes sõidutingimustes tekkivast heitest. Komitee kahtleb, kas selliste meetmete rakendamisega on võimalik saavutada soovitud tulemusi juba 2020. aastal, arvestades seda, et kõnealune kohustus jõustub alles 2017. aastal ning olemasoleva sõidukipargi uuendamine võiks nõuda rohkem aega kui aastani 2020.

3.4 Lisaks sellele põhineb kõnealune strateegia kohaliku ja piirkondliku tasandi poliitikameetmetega tagatud panustel koos kõikide asjaomaste piirangutega: siiani on kõnealuste meetmete tõhusus piirkondlikul tasandil osutunud piiratuks, tulenedes eelkõige õhusaaste kõrgest tasemest ja piirkondade erinevatest ilmastikutingimustest. Komitee on veendunud, et õhukvaliteedi juhtimine neil tasanditel on võimalik üksnes siis, kui seda toetavad ELi poliitikameetmed heite vähendamiseks tekket kohas.

3.5 Komitee arvates peaks komisjon seega arvesse võtma arvukaid samaväärseid ja sama asjakohaseid tegureid:

- kavandatud meetmete kulutõhususe hindamine;
- konkurentsivõime ja jätkusuutlikud uuendused;
- keskkonnasäästlikkuse rahvusvaheline mõõde;
- halduskoormuse vähendamine ja protsesside kiirendamine;

- ELi asjaomaste poliitikameetmete sidusus ja kooskõlastatus;
- ELi ja riikliku tasandi toetus haridusele ja koolitusele kõnealuses valdkonnas;
- ELi ja riikliku tasandi jõupingutuste koondamine teaduse- ja uuendustegevuse valdkonnas, et rakendada parimaid turul olevaid tehnoloogiaid;
- uute kvaliteedistandardite järjepidev rakendamine kõigis asjaomastes sektorites.

3.5.1 Komitee leiab, et ELi ja liikmesriikide tasandil tuleb prioriseerida teadus- ja uuendustegevust ning koolitust ja haridust, mille eesmärk peab olema majanduskasvu ja jätkusuutlike töökohtade loomise hoogustamine ning Euroopa majanduse parem kvaliteedipõhine taasindustrialiseerimine, eelkõige VKEsid ja kasvavaid ettevõtteid silmas pidades, vaatamata ELi praeguste eelarvepiirangutega seonduvatele takistustele.

3.6 Lisaks sellele on komitee arvates oluline tagada **kooskõla kõnealuse uue läbivaadatud strateegia ja ELi teiste poliitikameetmete vahel**. Nii näiteks võib täheldada, et vaatamata sellele, et kodumaise puidu põletamisega kaasneb tahkeid peenosakesi (PM 2,5) sisaldav heide, innustatakse kodumaist puitu kasutama alternatiivse energiaallikana, kuigi see nõuaks seadmete klassifitseerimist heite mahu alusel ja nende tulemuslikkuse hindamist.

3.7 Igal juhul tuleks komitee arvates ülemaailmses kliimakokkuleppes enne 2015. aastat arvesse võtta tervet rida samaväärseid ja sama asjakohaseid tegureid.

3.8 Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee rõhutab **avaliku ja erasektori partnerluste innustamise** tähtsust Euroopa tasandil, võttes eeskujuks ühisettevõtetega käivitatud **algatuse Clean Sky 2 2014–2020**, mille eesmärk on vähendada õhutranspordi heidet ja panustada määruses EÜ 71/2008 ja raamprogrammis „Horisont 2020” kavandatud teadustegevusse.

4. Konkreetsete märkused (I)

4.1 1979. aasta piiriülese õhusaaste kauglevi konventsioon

4.1.1 1979. aasta piiriülese õhusaaste kauglevi konventsioon, mis sõlmiti ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni egiidi all, on peamine rahvusvaheline õigusraamistik koostööks ja meetmete võtmiseks, et piirata ja järk-järgult vähendada õhusaastet kaheksa protokolli kaudu, sh 1999. aasta protokoll.

4.1.2 Komitee kiidab heaks protokolli tehtavate muudatuste ülevõtmise ELi õigustikku.

4.2 Heitkoguste riiklike ülemmäärade läbivaadatud direktiivi ettepanek

4.2.1 Direktiivi ettepanekus kehtestatakse riiklikud heitkoguste vähendamise ülesanded 2020., 2025. ja 2030. aastaks iga liikmesriigi jaoks, väljendades protsentides vääveldioksiidi (SO₂), lämmastikoksiidide (NO_x), ammoniaagi (NH₃), muude lenduvate orgaaniliste ühendite (LOÜ) kui metaani, peente tahkete osakeste (PM 2,5) ja metaani (CH₄) iga-aastaste heidete vähendamist, võrreldes nende saasteainete koguheiteliga igas liikmesriigis 2005. aastal.

4.2.2 Viimase 20 aasta jooksul on täheldatud olulisi edusamme ELi õhukvaliteedi ja inimtekkelise õhusaaste valdkonnas tänu ELis ja liikmesriikides rakendatavatele õhusaastet käsitlevatele poliitikameetmetele ja strateegiatele, et pikas perspektiivis saavutada õhukvaliteedi selline tase, mis ei mõjutaks negatiivselt ega ohustaks märkimisväärselt inimeste tervist ja keskkonda, vastavalt seitsmenda keskkonnaalase tegevusprogrammi sätetele ⁽²⁾.

4.2.3 Selles puudub igasugune kahtlus, isegi kui õhukvaliteedi parandamise protsess on aeglustunud, ning praegu seatud eesmärgid on tegelikult vähem ambitsioonikad kui need, mis liikmesriigid saavutaksid ELi eeskirjades ettenähtud kohustuste täielikul täitmisel.

⁽²⁾ COM(2012) 710 final,

4.2.4 Isegi kui tegelikult valitseb üksmeel esitatud pikaajaliste kvaliteedieesmärkide osas, tunneb komitee kahetsust selle üle, et aastaks 2025 kavandatud eesmärgid ei ole siduvad, arvestades raskusi praeguste standardite kohandamisel.

4.2.5 Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvates on vajalik tugevdada platvorme asjaomaste ja interaktiivsete dialoogide läbiviimiseks, **et väärtustada direktiivi ettepanekus sisalduvaid sätteid.**

4.3 *Direktiivi ettepanek keskmise võimsusega põletusseadmetest õhku eralduvate saasteainete heite kohta*

4.3.1 Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvates tuleb nimisoojusvõimsusega 1–50 MW põletusseadmetest, mida kasutatakse arvukate rakenduste jaoks, õhku eralduvate saasteainete kontrolli **teostada vähekulukate lihtmenetluste abil**, et toetada ja innustada VKEd ja kasvavate ettevõtete ning arvukate piirkonnas esinevate väiksemõõtmeliste taristute arengut.

5. Konkreetsete märkused (II)

5.1 Õhusaaste võib olla pärit eri allikatest ning levida kaugele.

5.2 Programmi „Puhas õhk Euroopale” täielikuks rakendamiseks on vaja, et piirkonnad, olles konsulteerinud sotsiaalpartnerite ja organiseeritud kodanikuühiskonnaga, koostavad ja rakendavad **õhukvaliteedi parandamise kavasid**, milles tuleks arvesse võtta eelkõige järgmisi elemente:

- maanteetransport, mere- ja õhutransport ning liikuvus;
- energia tootmine ja tarbimine;
- tootmissüsteem;
- teenindussektor;
- põllumajandus-, metsandus- ja loomakasvatusektor;
- erasektor.

5.3 Komisjoni puhta õhu paketi korralduse ja rõhutatakse seni arendatud poliitikameetmeid, jätkamaks võitlust õhusaaste vastu, minnes vastuollu poliitilise tegevuskavaga.

5.3.1 Komitee arvates on esmatähtis kaasata piirkondlik, kohalik ja üleriigiline tasand kõnealusesse protsessi koos sotsiaalpartnerite ja organiseeritud kodanikuühiskonnaga.

5.4 *Ettepanekud piirkondlike tegevuskavade jaoks puhta õhu paketi elluviimisel*

5.4.1 Piirkondlikul tasandil tuleks puhta õhu pakett ellu viia, tagades koosmõju teiste tegevuskavadega:

- **jäätmed**, jäätmete energiakasutus, jäätmetootmise vähendamine elaniku kohta, materjalide taaskasutus;
- **transport ja liikuvus**, ühistranspordi areng, jalgrattateed, säästva liikluse edendamine ja madal CO₂-heite tase, transpordiliikide integratsioon, mere- ja õhutransport;
- **territoorium ja linnaplaneerimine**, maakasutus, uute asustusmudelite areng, hoonete ennistamine;
- **põllumajandus ja loomakasvatus**, ahel mets-puit-energia (0 km), biomass ja biogaas, ammoniaagi heite vähendamine, CO₂ neeldajad;
- **tööstus**, väheste keskkonnamõjuga tehnoloogia areng, uuendustegevus ja kvaliteedi sertifitseerimine (ISO 14 000 ning keskkonnajuhtimis- ja -auditeerimissüsteem (EMAS)), erilise tähelepanu pööramine ökodisainile, toodete ökomärgised, energijuhtimissüsteemid ja kooskõla elektrimootorite energiatarbimise eeskirjadega;

5.4.2 **Tegevuskava rakendamisel piirkondlikul tasandil** tuleks arvestada kõige kiireloomulisemaid sekkumismeetmeid, mis seonduvad asjaomase piirkonna majanduse ja tootmistevõime tegeliku olukorraga, kehtestades eeskirjad biomassi põletamiseks lisaks autopargi uuendamise kohustustele ja innustusmeetmetele.

5.5 **Sekkumismeetmed vääveldioksiidi (SO₂) heite edasiseks piiramiseks** on vajalikud eelkõige piirkondades, kus tööstusliku põletamise osatähtsus on suur ja kus toimub energiatootmine ning kütuste muundamine.

5.6 Põllumajandussektoris võetavad meetmed

5.6.1 **Kogu ELis tuleks sisse viia meetmed, et põhiliselt põllumajandusliku tähtsusega piirkondades** vähendada NH₃ (ammoniaaki), N₂O (lämmastikdioksiidi), CH₄ (metaani) ja lenduvaid orgaanilisi ühendeid (COV) eri liikmesriikides kehtivate meetmete eeskujul. Lämmastikväetiste ja reovee ringlussevõtul saadud ainete kasutamine on NH₃ (ammoniaagi) heite esimene tekkepõhjus (98 %); NH₃ (ammoniaagi) reageerimisel vääveldioksiidi (SO₂) ja lämmastikdioksiidiga (NO₂) moodustuvad ammoniumsoolad, mis on tahkete osakeste põhikoostisosaks.

5.6.2 Tuleb tagada nitraadireostuse alase direktiivi (direktiiv 91/676/EMÜ) täielik järgimine, nõuda loomasõnnikumahutite katmist, luua anaeroobsel käärimisel põhinevad ringlussevõtu süsteemid selliste setete tootmiseks, mis vastavad oma omadustelt sünteetilistele väetistele, tagada sõnniku ja tervist kahjustava läga laotamise korrektne haldamine. Kuid meetmed peavad olema tasakaalus majanduslikke, sotsiaalseid ja keskkonnahuviseid arvestades. Heidete vähendamine põllumajanduses on väga keerukas, seetõttu on teadus- ja arendustegevuse jaoks vaja rohkem rahalisi vahendeid.

5.6.3 Põllumajanduses tuleb rakendada vähese peenosakeste heitega meetodeid.

5.6.4 Komitee rõhutab, et kõnealuses sektoris rakendatakse juba tervet rida sätteid, mis peavad olema täielikult kohandatud ning kordab oma veendumust, et komisjon jättis kasutamata võimaluse kehtestada põllumajandusheidete reguleerimiseks konsolideeritud õigusraamistik. Veised jäävad kõnealuses teatises õigusraamistiku kohaldamisalast välja. Siiski on olemas teised eeskirjad, mis kehtivad veiste kohta, kes toodavad kõige enam ammoniaagiheidet.

5.7 Linnades võetavad meetmed

5.7.1 **Linnades ja tiheda liiklusega piirkondades** tuleks erilist tähelepanu pöörata PM_{2,5} ja PM₁₀ (peenosakesed, mille läbimõõt on väiksem kui 10 mikromeetrit) heidetele, CO ja CO₂ (süsinikoksiidi ja süsinikdioksiidi) heidetele ja NO_x (lämmastikoksiidi) vähendamisele. Diiselmootorites võivad kübemefiltrid – ja spetsiaalfiltrid bensiinimootorites – vähendada heiteid enam kui 90 % võrra (kinnise tsükliga filtrid).

5.7.2 Tiheda liiklusega teede ääres asuvates kooli- ja büroohoonetes on väga oluline isoleerida matist materjalist ja läbipaistvad püstseinad, et piirata saastet, mida põhjustavad lenduvad orgaanilised ühendid ja peenosakesed (PM₁₀ ja PM_{2,5})⁽³⁾.

5.8 Liikluses eri tasandil (kohalik, piirkondlik, riigi ja liidu tasand) võetavad meetmed

5.8.1 Kommertsveokite ja sõiduautode puhul tuleks ette näha liikluse piiramise ja innustusmeetmete abil ette näha Euro 3 standarditele vastavate sõidukite asendamine Euro 5 ja Euro 6 standarditele vastavate sõidukitega. Samuti tuleks välja vahetada Euro 1 standarditele vastavad kahetaktilise mootoriga mootorrattad, mopeedid, mootorsaed ja muruniidukid. Sellega seoses tuleks eri tasandil (kohalik, piirkondlik, riigi tasand)

5.8.1.1 rakendada liidu ja riikide tasandil võimalikult kiiresti – ootamata ära 2017. aastaks määratud tähtaega – asjakohaseid meetmeid kergete diiselaute NO_x (lämmastikoksiidi) heite mõõtmiseks, arvestades nende väga kahjulikku mõju linnakeskkonna õhukvaliteedile;

5.8.1.2 innustada riigi ja piirkondlikul tasandil kasutama metaani ja veeldatud naftagaasi, vesinikku, veeldatud maagaasi, etanooli jt täiustatud biokütuseid; kiirendada elektrautode ja laadimise infrastruktuuri arendamist; tagada võimalus liikluses olevate sõidukite heitgaasiklassi määratlemiseks sisseehitatud elektroonilise seadme abil;

5.8.1.3 arendada metaangaasiga varustamise teenust ELi, riigi ja kohaliku tasandi finantstoetuse abil, mida antakse ettevõtetele ja kommuunidele, võrgustike loomiseks ja/või olemasolevate võrgustike arendamiseks.

⁽³⁾ Vt standard UNI EN 15242:2008: Hoonete ventilatsioon. Hoonetes õhuhulkade, sh infiltratsiooni määramise meetodid.

5.8.1.4 ELi mitmeaastaste projektide kaudu, mida kaasrahastatakse riigi ja kohalikul tasandil, tuleb rahalisi vahendeid investeerida kohalikku ühistransporti. Bussid peaksid olema

- ökoloogilised ja kasutama alternatiivseid kütuseid;
- hübriidajamitega varustatud (kahe erineva kütussüsteemiga);
- elektripõhised (täielikult elektripõhised, sisseehitatud veoakuga) ning pistikühenduse või induktsoonisüsteemi (Faraday) abil laetavad.

5.8.1.5 Tuleb ära kasutada püsistruktuuride, infotehnoloogia ja transpordiliikide vahelised võimalikud vastastikmõjud. Iseäranis tuleb soodustada selliste fotokatalüütilisi aineid sisaldavate materjalide kasutamist, mis sisaldavad titaandioksiidi (TiO₂) nanopigmenti, mis lõhustavad saasteainete molekule, muutes need tervisele kahjutuks (teed, liikluse kaitsebarjäärid, mört ja muud tsiviilehituse objektid). Sellest aspektist pakuvad huvi autoteede ristumiskohad, mis on kaetud vastavalt „i. active COAT – Italcementi“-patendile, kuna nad puhastavad õhku ja on suure valguspeegeldusega.

Brüssel, 10. juuli 2014.

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee
president
Henri MALOSSE
